

якими розрізняються «подільські», «поліські», «київські», «гуцульські», «галицькі», «буковинські» тощо.

Висновки. Проведена типологія українського рушника дає змогу ґрунтовно проаналізувати художні засади рушника як твору народного мистецтва: естетичну ознаку матеріалу, форму, оздоблення, орнаментику, колорит. Аналіз типологічних ознак рушників ще раз переконує, що народне мистецтво заслуговує на високе поцінування, вивчення та розуміння. Важливо, що кожний функціональний тип та підтип рушників тісно пов'язаний з художніми якостями. Чітко сформульовані сталі канонічні вимоги до традиційних українських рушників дали підстави для їх систематизації. Зокрема, запропоновано систематизацію українських рушників за структурними класифікаційними ознаками – технологією виготовлення, кольоровим вирішенням, розмірами, орнаментом, призначенням.

На основі детального аналізу орнаментальних мотивів та особливостей їх застосування можна стверджувати, що орнаментация українських народних рушників відбувалася за чіткою традиційною системою, пов'язаною з сакральною, символічною та естетичною функціями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булгакова-Ситник Л.П. Подільська народна вишивка (етнологічний аспект) / Л.П. Булгакова-Ситник. – Львів: Ін-т народознавства НАН України, 2005. – 338 с.
2. Білан М. С., Стельмашук Г. Г. Український стрій. – Львів: Фенікс, 2000. – С. 99.
3. Селівачов М.Р. Українська народна орнаментика XIX – XX ст. (іконографія, номінація, стилістика, типологія): Автореф. на здоб. наук. ступ. док. мистецтвознавства. – К., 1996. – С. 20.
4. Мельничук Ю. Духовне і матеріальне в українській вишивці / Ю. Мельничук // Ямгорів. Літературно-краєзнавчий і мистецький альманах. Числа 13-14. – С. 192.
5. Никорак О. Українська народна тканина XIX – XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Ч. 1. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України) / О. Никорак. – Львів, 2004. – 583 с.
6. Кара-Васильєва Т.В. Українська вишивка / Т.В. Кара-Васильєва, А. Чорноморець. – К.: Либідь, 2002. – 160 с.
7. Кара-Васильєва Т.В. Народна вишивка / Т.В. Кара-Васильєва. – К.: Либідь, 1996. – 99 с.
8. Захарчук-Чугай Р.В. Народні художні промисли УРСР: довідник / Р.В. Захарчук-Чугай. – К.: Наукова думка, 1986. – 136 с.: іл.
9. Волянчук Н.М. Художньо-стилістичні особливості вишивки на рушниках тернопільської області першої половини XX ст. / Ю. Мельничук // Теорія та історія мистецтва. – 2014. – № 7. – С. 192.
10. Орел Л. Українські рушники: Історико-культурологічне дослідження / Л. Орел. – К.: Кальварія, 2003. – 230 с.

*Мирослава Жаворонкова
(Вишніця, Україна)*

ЗНАКОВО-СИМВОЛІЧНЕ ОРНАМЕНТАЛЬНЕ ПИСЬМО БУКОВИНСЬКИХ РУШНИКІВ-ПЕРЕМІТОК

Особистим внеском у дослідження стало те, що проаналізували Буковинських знаків-символів у рушниках-перемітках на основі реальної колекції відомого діяча мистецтва Шкрібляка М.М.

Ключові слова: Буковина, рушники, перемітка, символи.

A Personal contribution to the research was that analyzed the Bukovina signs and symbols in the towel-peredo on the basis of a real collection of well-known artists M.

Shkribliak.

Keywords: *Bukovina, towels, pereda, symbols.*

Мета даної роботи – визначити особливості знаково-символічного орнаментального письма буковинських рушників-переміток за допомогою колекції заслуженого діяча мистецтв України – Шкрібляка Миколи Миколайовича. Основні завдання роботи – простежити історію побутування українських наміток, регіональні особливості їх найменування; розкрити семантику кольорів буковинських рушників-переміток; охарактеризувати своєрідність знаків і символів, які були традиційними для території; визначити та розподілити побутування рушників-переміток за їхніми орнаментальними особливостями; виготовити власноруч міні-перемітки та порівняти їх із оригіналом; розшифрувати знаково-символічне орнаментальне письмо одного з рушників.

Проблема знаково-символічного орнаментального письма рушників-переміток в українській культурі ґрунтовно не досліджувалася. Деяких аспектів дослідження торкалися О.Олійник, Є. Антонова, Л. Бебешко, Ю. Мельничук, Л. Бебешко. Чим і зумовлена актуальність роботи.

У роботі виділено класифікацію рушників-переміток за основною орнаментальною композицією, створена таблиця за локальними особливостями орнаментики таких виробів, порівняльна таблиця між оригінальними перемітками та виготовленою міні-наміткою, а також інтерв'ю з дослідником та власником великої колекції таких рушників Шкрібляком М. М.

Як висновок, зауважимо, що в орнаменті буковинських наміток переважав білий колір, що є, на наш погляд, домінантою порівняно з іншими етнічними територіями. Також спостерігаємо велику перевагу геометричного та рослинного орнаменту над зооморфним чи антропоморфним мотивом. Слід зазначити, що рушники-перемітки перестали виготовлятися від початку Другої світової війни. В ході роботи була спроба створити відповідник до цих рушників, який засвідчив їхню феноменальність. Перемітки виконувались технікою бурунчукового ткацтва, що теоретично сучасна людина повторити може, а практично – ні. Тому на часі постає проблема збереження та відтворення композицій рушників-переміток, вивчення орнаментальних тенденцій та призначення [11, 10].

Одним із культурних надбань українців є вишитий рушник. У ньому народ відтворював свої сподівання на краще майбутнє, передавав усю глибину своїх почуттів. Саме тому є вишивки сумні й веселі, радісні і замріяні. Глянеш на рушник – душа радіє та підноситься, а інколи – стискається від суму та печалі. Це все підтверджує, що народне шитво злило воедино з життєдіяльністю людини, визначає її світорозуміння, відтворює традиції та звичаї, всю систему духовних та естетичних цінностей.

Протягом століть українські рушники зберігали свою етнічну самобутність та цілісність. На них відображені праобрази і трипільської культури, і побуту скіфів, і старослов'янське мистецтво; вони пов'язані з народними віруваннями, фольклором українців. У їх узорах зберігаються прадавні магичні знаки, образ дерева життя, символ червоного кольору, священні язичницькі зображення, сповнені глибокої архаїки. Тому наші далекі пращури вважали, що рушники мають велике оберогове та заклинальне значення. Їх ділили відповідно до застосування. Так, рушник для прикрашання оселі називався кілковим, бо вішали його над вікном на спеціально вбитий кілочок. Його давала мати, коли виряджала сина в дорогу, на ньому підносили хліб-сіль гостям. Рушник для прикрашання ікон дістав назву “покутний”, “божник”. Крім цього, відомі ще рушники пасхальні, спасівки, обруси (скатертини), стирки, намітки, які мали свою специфіку в орнаменталістиці та колористичному вирішенні. Орнаментальна різноманітність рушників зумовлює широке застосування їх в обрядовості та народній магії.

Актуальність дослідження зумовлена недостатнім вивченням знакової символіки орнаментального письма буковинських рушників-переміток.

Джерелом дослідження стала колекція таких рушників відомого діяча культури, голови Чернівецького обласного осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України Шкрібляка Миколи Миколайовича.

Проблема знаково-символічного письма рушників-переміток в українській культурі ґрунтовно не досліджувалася. Монографій з поданого питання практично не існує. Деяких аспектів дослідження торкалися О.Олійник, Є. Антонова, Л. Бебешко, К. Качур, Ю. Мельничук.

На Буковині проблему переміток досліджує Шкрібляк М.М., у колекції якого налічується понад 100 рушників, що неодноразово експонуються У Чернівецькому обласному краєзнавчому музеї, в учбово-методичному центрі культури Буковини і послуговували нам джерелом дослідження знаково-символічного орнаментального письма [6,10-12].

Буковинці, талановиті від Бога, донині дивують світ своїми вишитими, витканими, наче вирізьбленими чи виписаними візерунками на рушниках. Край митців настільки різноманітний у розвої народної культури, як і багатонаціональний за своїм населенням. Беззаперечний сучасний ренесанс народного мистецтва. Тому й не дивно, що перемітка як феномен матеріальної культури відроджується сьогодні із забуття, адже нове – це добре забуте старе. А що ж воно, старе... Екологічно чисте, космологічно виважене, таємничо закодоване у знаках і символах. Ці знаки та символи варто знати, адже вони прямо пов'язані з нашим життям, віруванням, традиціями та звичаями.

Як свідчать дослідження матеріальної культури, рушники виготовлялися з природних матеріалів рослинного походження, таких як льон, коноплі, а з середини ХІХ ст. до них додалась бавовна. Подібні тканини називались полотном. Поодинокі для вироблення наміток використовувались і тканини з сировини тваринного походження (сукно, шовк) або ж змішаного типу (рослинно-тваринного походження).

До початку ХХ ст. полотно виготовлялося переважно в домашніх умовах на ручних, з ХІХ ст. – на механізованих ткацьких верстатах. З розвитком мануфактурного та фабричного виробництва тканих матеріалів для виготовлення рушників уживалися і фабричні тканини.

Буковинці, як і загалом усі українці, акумулювали в надрах традиційної духовної і матеріальної культури великий масив інформації у тканих і вишитих рушниках-перемітках. Орнаменти, символи, знаки, нанесені на рушники, передають інформацію про планетарну та космічну генезу, про форми життя. Ці полотняні криптограми, які зберегли і донесли до нас жінки як хранительки традицій, містять коди, ключі до розуміння життя. Тому в рушниках-намітках так багато вишитих сюжетів, кольорів.

Умовно рушники-перемітки можна поділити за колористичним вирішенням: одноколірні (оздоблені нитками одного кольору на полотні такого ж кольору), двоколірні та багатоколірні. У науковій класифікації існують назви монохромні, дихромні та поліхромні намітки [8,10,4].

Зробимо короткий огляд колірних тенденцій.

Білий – це колір сили, адже він містить усі кольори. Поширений вислів – “білий світ”. Білі вишивки розраховані не на чуттєві враження, а скоріше для розуму, роздумів, для духовних потреб. Вони сприймаються вищими духовними центрами (чакрами) людини. Білий колір випромінює силу, енергію. Тому в білому житлі, в білому одязі людина швидко відпочиває, відновлює сили. В основному, саме жінки дітородного віку носили білі намітки. Літні – сірі, жовті й брунатні, чорні – якщо були в жалобі.

Біла перемітка, вишита або виткана, є характерною для Буковини, надзвичайно цінним надбанням матеріальної та духовної культури цієї етнічної території. Крім того,

вона є найпоширенішою у зв'язку з вірою у магічність білого.

Чорний колір, як антипод білого, навпаки – вбирає в себе енергію, інформацію. Старші люди, котрі є хранителями мудрості, носили чорно-колірні вишивки, тобто утримували в собі інформацію. Через те чорний колір не заслуговує лише характеристики як колір смерті. Чорний – це також колір землі, багатства, колір урочистості.

Найпоширенішу групу становлять рушники-перемітки, вишиті виключно червоними нитками. Таке вишиття характерне для Полтавщини, Київщини, Чернігівщини, Слобожанщини, Полісся. Червоний колір, як найбагатший, найкрасивіший притаманний для всіх народів світу.

Червоний колір, так як і білий, є сильним, найбільш активним, порівняно з іншими кольорами. Він випромінює енергію і через те використовується переважно у весільних рушниках.

Поєднання червоного, чорного і жовтого кольорів також було поширеним на Правобережній Україні та на Буковині зокрема. Жовтий колір символізує Божественну мудрість – якість, яка набувається людиною протягом усього життя. Мудрість – це гармонійне поєднання Знання, Волі і Любові. Правильне поєднання кольорів у рушниках мало неабияке значення для наших предків. Саме таким чином вони намагалися відобразити свої почуття та передати певний код нації.

Зробивши короткий огляд колористичних тенденцій та матеріалів для виготовлення, постає питання, в чому ж особливість рушників-переміток, окрім того, що вони виготовлялись із тонкого полотна?

Важко не звернути увагу на те, як чітко видно орнамент, кожену деталь, що виступає над поверхнею рушника. Ще більше вражають буковинські перемітки, котрі в основному були білого кольору. Фактично, тут композиція ткалась білим по білому. Вона створювалася технікою бурунчукового ткацтва (петельчатих тканин), особливість якої полягає саме в цьому. На жаль, сьогодні не виготовляють рушники-перемітки, бо теоретично сучасна людина відтворити їх може, а практично – ні.

Рушники-перемітки виготовляли з майстерно фабрично зроблених найдорожчих та найтонших ниток. Нитки були двох типів: білева або більцева нитка (більця) та лляна. Тому контраст двох кольорів утворював делікатну орнаментацию. Білий орнамент чіткіше виділявся на жовтуватому фоні. Рідше бувало, що лляна нитка також доповнювала бавовняну нитку в елементах орнаменту, і тоді він виглядав навіть об'ємно.

Потрібно було мати неабиякий хист до самої техніки виконання. На всіх перемітках рівний край з обох боків. Нитка затягувалася рівно, щоб полотно не виглядало горобиками та було цінним [15,1].

Дуже важливо було правильно розрахувати все композиційно. Починалася перемітка, як правило, із нижньої частини орнаментальною смугою, яка вказувала на світ землі, його основу. Елементи візерунку “корінчики” частково символізують підземний світ, а далі простягалась центральна композиція – Дерево Життя, від якої відходили інші знаки-символи.

Знаково-символічне орнаментальне письмо буковинських переміток – це невмирущий код народу, складений у неповторні візерунки; мудрі письмена, що творилися нашими предками протягом багатьох віків. Крім того, це мова, яка є живою, манить своєю вишуканістю, феноменальністю. Це своєрідні листи-заповіти мудрих попередників, втілені в знаки-символи, образи-обереги.

Біла буковинська перемітка – яскравий зразок коду високої духовності нашого народу. Декорування таких рушників є надзвичайно багатим.

За локальними особливостями буковинські рушники-перемітки умовно можна поділити на 4 етнографічні зони (див. додаток М) та охарактеризувати специфіку кожної:

1. Буковинське Покуття поділене на Верхнє і Нижнє.

Верхнє включає села Кіцманського району, які прилягають ближче до Прута, ближні села до Чернівців, околиці Садгора, Жучка.

Проста смугаста геометрична композиція (ромбічні візерунки, ламані лінії і квадратикова композиція сітки, рапортний повтор), велика розлога (Дерево Життя) майже не зустрічається. Розташована лише на краях перемітки. Колір полотна – білий та жовтуватий (чергується), рідше чисто білий. Повторюються смуга за смугою, зберігається симетрія. На невеликих полях (18-20 см) зустрічається вишивка бісером або ниткою, це, як правило, квіткові композиції. Вони нагадують гілочки з квіточками, пуп'янками, листочками. Центральна частина переміток тут орнаментована не виразно. В центрі може бути виткане полоно, на якому зображені елементи, викані технікою ільчистого письма, коли полотно поділене на ромбічний візерунок. Воно тчеться на чотирьох підніжках і вимагає ретельного виконання, щоб не помилитись у їхньому переборі.

Нижнє включає села Новоселицького району, вплив молдовської традиції (с. Маршинці).

Тут перемітки делікатні, не сприймаються за своєю орнаментальною мовою на відстані, тому їх варто розглядати зблизька. Наявні більш складні геометричні композиції, аніж у зоні Верхнього Покуття: стилізоване зображення квітки, листочка, котре десь ближче до геометричної форми, але видно, що це рослинний орнамент. Це зумовлено впливом молдавської традиції. Рушники-перемітки виконувалися на білому полотні білими нитками, орнамент не об'ємний.

2. Буковинська Наддністрянщина включає села Заставнівського району, які через Дністер межують із Борщівським і Заліщицьким районами Тернопільської області, а також Хотинський район.

Ці рушники схожі більше на Подільські та на Покутські перемітки. Полотно дуже тонке, біле, виткане зазвичай простим полотняним ткацтвом. Переважають лінійні композиції з Деревом Життя та S-подібними мотивами, восьмикутною зорею. На кінцях такі перемітки можуть бути оздоблені кольоровими нитками (червоними, чорними, зеленими, синіми).

3. Для Буковинського Підгір'я характерні більш виразні орнаментальні мотиви. Нитка в таких виробках для петельчатого ткання використовується товстіша та м'якіша, тому візуально вони виглядають об'ємнішими. Якщо в нижній частині рушника можна побачити одні-два поперечні смуги, то далі це може бути величезна композиція до 80-90 см у вигляді Дерева Життя, яке сходиться з одного і другого боку перемітки.

Села Сторожинецького району, ближчі до Кіцманського:

На краях спостерігаємо багатий стрічковий, крапковий та геометричний орнамент, рідше антропоморфний. На середині рушника-перемітки – виключно проста смугаста композиція. Полотно з жовтуватим відтінком, нитка біла, деколи використовували шовкову. Краї подекуди оздоблювали тасьмою.

Порубіжжя: села між Верхнім Покуттям і селами Сторожинецького району, ближчих до Кіцманського району – села Сторожинецького і Кіцманського районів, околиця Чернівців.

У окремих районах Буковини відчутний вплив румунської традиції (Глибоччина, Герцаївщина). Зустрічаємо не тільки рослинні мотиви, але і цікаву стилізацію зооморфних, антропоморфних мотивів та символи, що перегадуються з буковинським килимовим ткацтвом. Яскрава композиція Дерева Життя, що простягається вздовж усього рушника і зображується у вигляді квітки (лілеї, троянди), винограду, гілочок. Наявні стрічкові орнаменти. На деяких екземплярах зображено корінчики, які частково уособлюють підземне життя. Тканина лляна, біла з темними відтінками. Нитка біла, орнамент виступає над основою.

Тут зустрічаємо смугастий геометричний орнамент (з'являються хрести) та композицію, що поєднує у собі ознаки Верхнього Покуття і Буковинського Підгір'я. Полотно з жовтуватим відтінком, нитка біла, орнамент подекуди об'ємний.

4. Буковинська Гуцульщина репрезентує поодинокі екземпляри рушників-переміток.

Зазначимо також, що стародавня буковинська намітка особливо тканина – на жовтавому тлі білі поперечні смужки. На кінцях – рослинний узір, обшитий з обох боків кораликами. Довжина її 3 м, ширина 42 см. Розчесане і впорядковане волосся закривали турецьким фезом (своєрідна шапочка). Закидали намітку на нього і прикріплювали шпильками над скронями. Правий кінець був довший, лівий – коротший. Правим підводили підборіддя, вели його понад голову і спускали з правого боку. Лівим кінцем також обводили підборіддя і спускали з лівого боку на спину.

У буковинських намітках (рушниках) основні частини орнаменту розташовували на кінцях, оскільки намітку вив'язували так, що її довге полотнище вільно стелилося на плечах. Жіночим убором була кибалка (жіночий головний убір у вигляді високої пов'язки на голові, з двома довгими кінцями, які спадали на спину), яка розвинулась із перев'язі, котрою об'язували волосся довкола голови. Це круги, виготовлені з ліщини, соломи і паперу, обмотані зверху полотном. Поверх кибалки накладали очіпок, який пов'язували наміткою або хусткою.

Намотане на кибалку волосся закривали очіпком, що виготовляли з білого шовку, парчі, бідніші селяни – з полотна, ситцю та ін. Відмінна форма очіпка – капори, невисокі шапочки, їх ззаду зав'язували стрічкою.

Буковинські жінки під намітку в якості формоутворюючих елементів для отримання бажаної висоти на зачіску накладали «тарілочку» («мисочку», «тарільчик»), «фес» («фис») або «коробочку».

Перемітка – архаїчний вид жіночого головного убору; прямокутне платове вбрання голови; лляна, зрідка конопляна або взагалі прозора (часом підкрохмалена) тканина завдовжки до 5 м і завширшки до 50 см. Вона була невід'ємним елементом традиційного вбрання буковинських жінок.

Досліджуючи знаково-символічне орнаментальне письмо рушників-переміток на Буковині, ми можемо зробити певні висновки.

Саме стародавність цих знань і є найвищою цінністю сьогодні для нас, нащадків. Це є той таємничий код, який ми маємо прочитати, щоб відчути себе спадкоємцями великого і мудрого народу, щоб вийти на шлях правильного життя.

Особистим внеском у дослідження стало те, що ми проаналізували систему знаків-символів у рушниках-перемітках на основі реальної колекції відомого діяча мистецтв Шкрібляка М.М., взяли у нього інтерв'ю, створили умовну класифікацію буковинських рушників-переміток за їхніми орнаментальними композиціями та визначили характерні їх особливості, а також мали можливість виготовити мініатюри наміток, на основі яких створили порівняльну таблицю.

Отже, буковинський рушник-перемітка своїми художніми особливостями формувалася на основі певної традиції у тісному взаємозв'язку із обереговою та знаковою функцією. На часі постає проблема збереження та відтворення композицій рушників-переміток, ґрунтовне вивчення їх орнаментальних тенденцій та призначення. Сьогодні намітка, яка століттями слугувала моделлю людського світосприйняття, світогляду, стала просто прикрасою домівок, та й то далеко не всіх.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонова Є. І. *На весілля з рушниками (традиції і сучасність)* / Є.І. Антонова. – Донецьк : Донбас, 2011. – 144 с.
2. Бебешко Л. *Класифікація і призначення українських рушників* // *Рідна школа*. – 2000. – № 10. – С. 25-29.
3. Гурська А. *Мова та граматики українського орнаменту: Навчально-методичний посібник*. – К.: *Альтернативи*, 2003. – 144 с.

4. Качур Катерина. *Викидайте обручки – одягайте намітки* // www.rukotvory.com.ua
5. Кожелянко Я. І. *Буковинський традиційний одяг*. – Саскатун, 1994. – 260с.
6. Кононенко П. *Українознавство*. – К., 1994 – 750 с.
7. Косміна О. Ю. *Традиційне вбрання українців*. – К. : Балтія-Друк, 2008. – Т. 1 : *Лісостеп; Степ*. – 2008. – 160 с.

*Микола Шкрібляк
(Чернівці, Україна)*

ЗНАКОВО-СИМВОЛІЧНЕ ОРНАМЕНТАЛЬНЕ ПИСЬМО ТА ХУДОЖНЬО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БУКОВИНСЬКИХ РУШНИКІВ-ПЕРЕМІТОК

Проблема знаково-символічного орнаментального письма та художньо-стилістичних особливостей рушників-переміток в українській культурі ґрунтовно не досліджувалася. Деяких аспектів цієї теми торкалися О. Олійник, Є. Антонова, Л. Бебешко, К. Качур, Ю. Мельничук та інші [11; 1; 2; 5; 10]. Тому досі актуальним залишається вивчення орнаментальної мови та художніх прийомів на цих унікальних архаїчних виробих одягового призначення, які були невід'ємним елементом та атрибутом традиційного вбрання українських заміжніх жінок по всій території України. Особливо нині, в час відродження та збереження українських традицій, ця проблема постає дуже гостро.

Мета даної роботи – визначити особливості знаково-символічного орнаментального письма та художньо-стилістичних принципів декорування буковинських рушників-переміток. Основні завдання – простежити історію побутування українських наміток (переміток), регіональні особливості їх найменування; розкрити семантику кольорів таких виробів на Буковині; охарактеризувати своєрідність знаків і символів на них, традиційних для цієї території; визначити та розподілити побутування буковинських рушників-переміток за їхніми орнаментальними особливостями.

Відомо, що намітка (рушник-перемітка) чи покрівець були оберегом для жінки, супроводжували її протягом всього життя: від заміжжя – до смерті.

Перемітка – прямокутне платове вбрання голови; лляна, зрідка конопляна або прозора (часом підкрохмалена) тканина завдовжки до 5 м і завширшки до 50 см. Вона була невід'ємним елементом традиційного вбрання українських заміжніх жінок. Інші назви – , намітець, серпанок, рантух, склендячка, покрівець [9, 10]. Саме широка розповсюдженість такого головного убору по всій території України та за її межами зумовила таку різноманітність у назвах, художніх ознаках та в розмаїтті поєднання орнаментальних мотивів. Вражає також система знаків-символів, яка є своєрідним кодовим письмом для нас.

Такий рушник-покрівець українки використовували протягом усього життя.

До прикладу, намітка у весільному ритуалі відігравала особливо значну роль. Вона була «юридичним символом», запорукою багатьох весільних зобов'язань. Основна роль намітки на весіллі полягала в обряді «Покривання молодої». Ця дія була присутня на всій етнічній Україні і утверджувала наречену в новому статусі заміжньої жінки.

У родинній обрядовості на перемітку, якою покривали матір на весіллі, баба-повитуха приймала новонароджену дівчинку. Такий рушник у родильній традиції виступав у ролі посередника між світами, що в народній уяві мало сприяти народженню. Він був одночасно подарунком і платою за послуги тим, хто сприяв продовженню роду.

У поховальній обрядовості, щоб звістити, що в хаті хтось помер, зовні на вікні